

Katılım Finans Muhasebe Standardı 43

Tekâfûl: Muhasebeleştirme ve Ölçme

Katılım Finans Muhasebe Standardı 43

Tekâfûl: Muhasebeleştirme ve Ölçme

Standardın Amacı

1. Bu standart, tekâfûl sözleşmelerinin ve bu sözleşmelere ait diğer işlemlerin muhasebeleştirilmesi ve ölçümüne ilişkin ilkeleri belirlemekte ve bu sözleşmelere ilişkin bilgilerin ilgili paydaşlara gerçeğe uygun bir biçimde sunulmasını amaçlamaktadır.

Standardın Kapsamı

2. Bu standart, tekâfûl modelini uygulayan katılım sigortacılığı kuruluşları (tekâfûl işletmecisi yetkisi olanlar dâhil olmak üzere) ve bunlar tarafından yönetilen katılım yatırım fonu (KYF) ve katılım sigorta fonu (KSF) için aşağıdaki hususlarda geçerlidir:
 - a. Tekâfûl sözleşmeleri,
 - b. Retekâfûl sözleşmeleri,
 - c. Tekâfûl sözleşmeleri ile birlikte düzenlenen ve bu sözleşmelerin bir parçası olan ihtiyari veya zorunlu yatırım sözleşmeleri, ve
 - d. Tekâfûl faaliyetlerine ilişkin yan işlemler.
3. Tekâfûl kuruluşları bu standardı aşağıdakilere uygulamaz:
 - a. Teminat sözleşmeleri (Düzenleyen tarafından tekâfûl sözleşmesi niteliğinde olduğu belirtilmediği sürece) ve
 - b. Tekâfûl kuruluşunun katılımcı veya poliçe hamili olduğu tekâfûl sözleşmeleri (Bu sözleşmeler retekâfûl niteliğinde olmadığı sürece)

Tanımlar

4. Bu Standardın yorumlanması ve uygulanması amacıyla aşağıdaki tanımlamalar yapılmıştır:
 - a. Fayda: Gerçekleşmiş bir hasara yönelik katılımcının KYF’de kullanabileceği bakiye düşüldükten sonra katılımcıya yapılan ödemedir.
 - b. Katkı payı: Bir KSF tarafından düzenlenen tekâfûl (veya retekâfûl) sözleşmesi ile ilgili olarak bir katılımcının ödemeyi taahhüt ettiği brüt tutardır.
 - c. Faydalanma hakkı: Gerçekleşmemiş hasar karşılığında katılımcıların fayda elde etme hakkıdır.
 - d. Hak süresi: KSF’nin katılımcılara fayda elde etmesi için hak tanıdığı dönemdir. Bu dönem, uygulanabilir olduğunda, tekâfûl sözleşmesinin sınırları dâhilinde tüm katkılar ve yatırım bileşenleriyle ilgili faydalara yönelik hakları içerir.
 - e. Gelecekteki nakit akışlarının gerçeğe uygun değeri: Bu standart açısından, bir varlığın veya bir karşılığın gelecekteki nakit akışlarının gerçeğe uygun değeri, benzer

nakit akışlarına sahip bir varlık veya yükümlülüğün bilgili ve istekli taraflar arasında, emsallere uygunluk esasına göre el değiştirmesi durumunda ortaya çıkabilecek gerçeğe uygun değerine eşdeğer tahmini değerdir. [Açıklama: Şüpheye mahal vermemek adına, bu tür bir değer tahmininde, söz konusu karşı taraf için kabul edilebilir gerçeğe uygun değere ulaşmak amacıyla nakit akışlarının iskonto edilmesi de dâhil olmak üzere benzer işlemlerde uygulanan hususların dikkate alınabileceği açıklığa kavuşturulmuştur.]

- f. Finansal risk: Bu standart açısından, burada belirtilen herhangi bir finansal olmayan değişkenin tekâfül sözleşmesinin taraflarından birine özgü olmaması koşuluyla, belirli bir gösterge oranı, yatırım/varlık fiyatı, emtia fiyatı, döviz kuru, fiyat veya oran endeksi, kredi notunun bir veya daha fazlasında gelecekte meydana gelebilecek olası bir değişiklikten kaynaklanan gelecekteki nakit akışlarının gerçeğe uygun değeri etkileme riskidir.
- g. Gerçekleşen hasarlara ilişkin yükümlülük: Gerçekleşmiş olaylar ve diğer tekâfül masraflarına karşılık KYF'deki mevcut bakiye düşüldükten sonra hasarları araştırma ve ödeme yükümlülüğüdür.
- h. Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme: Tekâfül sözleşmesi kapsamındaki yükümlülükleri yerine getirmek için yapılacak kaçınılmaz masrafların, tekâfül sözleşmesi kapsamında elde edilmesi beklenen ekonomik faydaları aştığı sözleşmedir.
- i. Katılım (poliçe hamili) yatırım fonu (KYF): Mudârebe, Yatırım Vekâleti (El Vekâle Bi'l-İstithmar) vb. yollarla toplu olarak yatırım yapmak ve bunlardan kâr elde etmek amacıyla tekâfül kuruluşu tarafından katılımcılar adına yönetilen fondur.
- j. Katılım sigorta fonu (KSF): Riski paylaşmak amacıyla katılımcılar tarafından (veya onlar adına) oluşturulan ve yönetimi tekâfül kuruluşu tarafından üstlenilen fondur. Bu fon, katkı payları ve (eğer olursa) bunlardan doğan getirileri hak etmekle birlikte tekâfül işlemlerine ilişkin doğrudan harcamalar, karşılıklar ve yedekler ile dönem sonunda ortaya çıkacak fazla (veya açık) da yine bu fona aittir.
- k. Kalan hak süresine ilişkin karşılık: Mevcut tekâfül sözleşmeleri kapsamında henüz gerçekleşmemiş olaylara ilişkin talepleri araştırma ve ödeme yükümlülüğüdür. (Hak kazanma süresinin sona ermemiş kısmıyla ilgili yükümlülüktür.)
- l. Karz [Karz-ı Hasen]: Borç alanın belirli bir süre boyunca ödünç aldığı fonları bu sürenin sonunda aynı tutarda (fonun orijinal niteliğinde, örneğin aynı para biriminde) geri ödemesine izin veren faizsiz bir borçtur. [Açıklama: Bu standart kapsamında, KSF'deki fonlama açığını geçici olarak finanse etmek için tekâfül işletmecisi tarafından KSF'ye verilen faizsiz borcu ifade eder.]
- m. Reasürans: Bir sigorta şirketinin sigorta taahhütlerinin bir kısmını bir reasürans şirketine devrettiği “geleneksel” bir sözleşmedir.
- n. Retekâfül: Yönetilen KSF'ler adına, KSF'lerin karşılaşılabileceği risklerin bir kısmının ortadan kaldırılması amacıyla bir mekanizma oluşturulmasına yönelik tekâfül

kuruluşları arasında düzenlenen sözleşmeyi ifade eder. Bu sözleşme temelinde, kendi katılımcılarının bağış şeklinde ödedikleri katkı paylarının bir parçası olarak KSF'lerden katkı sağlanması yoluyla, bir retekâfûl KSF'si oluşturulur. Bu şekilde oluşturulan retekâfûl KSF'si, KSF'lerin karşılaştığı risklerin bir kısmını karşılama görevini üstlenir. [Açıklama: retekâfûl ihtiyacı, risk almak için yeterli kapasitenin bulunmaması nedeniyle veya söz konusu riskin büyüklüğü ile ilgili olarak risk paylaşımına ilişkin düzenleyici hükümler nedeniyle ortaya çıkabilir.]

- o. Finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesi: KSF'nin tekâfûl sözleşmelerini ifa ederken finansal olmayan riskten kaynaklanan nakit akışlarının tutarı ve zamanlaması hakkında belirsizliğe katlanması sebebiyle KSF'nin tutması gereken karşılıktır. [Açıklama: Bu tür nakit akışları, uygun olduğu durumlarda, KSF'deki risk yedeklerine karşı oluşabilecek finansal olmayan risk unsurunu içerebilir.]
- p. Tekâfûl: Belirli risklerden kaynaklanan zararların üstesinden gelmek amacıyla, aynı riske maruz kalabilecek olan kişilerin (genellikle katılımcılar olarak anılır) bir araya gelmesiyle oluşan bir süreçtir. Bu süreçte katkılar bağış olarak ödenir ve bir tekâfûl fonu kurulur. Bu fonun kaynakları, belirli kurallara ve belgeleme sürecine bağlı olarak, herhangi bir hasara uğrayan katılımcıların zararının karşılanması için kullanılır. Bu fon, belirli bir katılımcı grubu veya tekâfûl faaliyetlerini yöneten ve fonun varlıklarını üzerinde anlaşılan bir ücret karşılığında yatırım yapan bir anonim şirket tarafından yönetilir.
- q. Tekâfûl edinimi nakit akışları: Bir tekâfûl sözleşmesinin edinimiyle doğrudan ilişkilendirilebilen ve KSF tarafından karşılanan maliyetlerden kaynaklanır. [Açıklama: Bunlar, başlangıçta KSF tarafından karşılanan maliyetleri içerebilir, örneğin; bilirkşi maliyetleri, ilk tıbbi maliyetler, belgelendirme, yasal masraflar vb.; ancak (i) Vekâlet ücretini veya (ii) komisyonu¹ (ilgili katılım finans esas ve standartları ile sözleşme ve düzenleyici hükümler doğrultusunda tekâfûl kuruluşu tarafından vekâlet ücreti karşılığında karşılanması durumunda) veya (iii) doğrudan ilgili vergileri içermez (çünkü bunlar katkı kapsamına girmez ve doğrudan yükümlülük olarak kaydedilir)].
- r. Tekâfûl edinimi hizmet maliyetleri: Tekâfûl edinimi nakit akışlarının bir parçası olmayan ve bir tekâfûl sözleşmesinin ilk kez edinimiyle doğrudan ilişkilendirilebilen, tekâfûl işletmecisi tarafından karşılanan maliyetlerdir. [Açıklama: Bu maliyetler arasında komisyonlar, belgelendirme ücretleri vb. yer alabilir.]
- s. Tekâfûl sözleşmesi: Bir tekâfûl kuruluşunun KSF katılımcıları tarafından karşılıklı olarak akdedilen, karşılıklı bir değiş tokuşu kapsamayan (değişimsiz, kazançsız) yatırım ve/veya hizmet sözleşmelerinin birleşimi olup bu sözleşme, karşılıklı tekâfûl hakları ve yan hizmetler için geçerlidir.
- t. Tekâfûlün ifasına ilişkin nakit akışları: Finansal olmayan riske yönelik risk düzeltmesi de dâhil olmak üzere KSF'nin tekâfûl sözleşmelerini ifa etmesi nedeniyle

¹ Bu durumda komisyon, tekâfûl işletmecisi tarafından karşılanacak olan tekâfûl edinme hizmet maliyetinin bir parçası olabilir.

ortaya çıkacak gelecekteki nakit girişlerinin gerçeğe uygun değerinin, gelecekteki nakit çıkışlarının gerçeğe uygun değerinden düşülmesiyle elde edilen açık, tarafsız ve olasılıklara göre ağırlıklıklandırılmış (diğer bir deyişle, beklenen değer) değeri anlamına gelir. [Açıklama: KSF tarafından tekâfül kuruluşuna ödenecek olan vekâlet ücreti, bu amaca yönelik gelecekteki nakit çıkışlarının bir parçasıdır ve dolayısıyla tekâfülün ifasına ilişkin nakit akışlarına dâhil edilir.]

- u. Tekâfül kuruluşu: Katılım finans esas ve standartları uyarınca tekâfül faaliyetleri yürütme lisansına sahip kuruluştur. Bu kuruluş, ücretli bir Vekâlet (temsilcilik) sözleşmesine dayalı olarak faaliyetini sürdürür. Bu kuruluş, tekâfül faaliyetlerini yürütmenin yanı sıra, fonun varlıklarını Mudârebe veya Yatırım Vekâleti aracılığıyla işletme sorumluluğunu da üstlenir. [Açıklama: “Tekâfül kuruluşu” kavramı aksini belirtmedikçe tekâfül işletmecisini ve katılımcıların fonlarını içerir.]
- v. Tekâfül işletmecisi: Bu standart açısından, tekâfül kuruluşunun KYF ve KSF'yi yönetme görevini; muhasebe açısından ise, KYF ve KSF hariç olmak üzere tekâfül kuruluşunun pay sahiplerinin (veya ana sahiplerinin) sahip olduğu ve bunların özkaynaklarını, hak ve yükümlülüklerini temsil eden kısmı ifade eder.
- y. Tekâfül artık marjı: Tekâfül sözleşmeleri kapsamında fayda sağlaması nedeniyle KSF'nin finansal tablolara alması gereken kazanılmamış fazlayı veya bazı durumlarda muhasebeleştirilmemiş net maliyeti temsil eden varlık ve yükümlülüğün defter değerinin bileşenidir. [Açıklama: Risk paylaşımı tekâfül işlemindeki artık marj, muhasebe açısından, geleneksel risk transferine dayalı sigorta işlemleri kapsamındaki sözleşmeye dayalı hizmet marjına oldukça benzerdir.]
- z. Vekâlet: Bir tarafın diğer bir tarafa, yetki devrine konu olabilecek bir hususta kendisi adına hareket etme yetkisini devretmesidir. Temel unsurları vekâletin şekli, konusu ve sözleşmenin iki tarafıdır (asil ve vekil).
- aa. Vekâlet ücreti: Sabit ücret ve performans teşvikleri (varsa) dâhil olmak üzere değişken ücretten oluşur.

Bölüm A: Tekâfülün Yapısı

5. Tekâfül kuruluşu, kendine özgü bir yapıya sahiptir ve tekâfül işletmecisini, katılım sigorta fonunu ve bazen de katılım yatırım fonunu içerir.

Tekâfül işletmecisi

6. Tekâfül işletmecisi, ücretli bir vekalet sözleşmesine dayalı olarak tekâfül faaliyetlerini yönetir. Tekâfül işletmecisi, KSF ve KYF varlıkları üzerinde Mudârebe, Yatırım Vekâleti (El Vekâle Bi'l-İstithmar) vb. aracılığıyla yatırım yapma sorumluluğunu da üstlenir.
7. Tekâfül işletmecisi ile KSF arasındaki ilişki asil-vekil ilişkisi niteliği taşır. Tekâfül işletmecisi KSF üzerindeki yetkilerini vekil sıfatıyla kullanır ve tekâfül faaliyetleriyle ilgili riskleri ve getirileri (özellikle, tamamı katılımcılarla ilgili olan ve onların hesabına olan net sigortalama sonuçlarını) üstlenmez.
8. Yatırım sonuçlarından işletmeciye tahakkuk eden Mudârib payı veya performans teşvikleri veya bunların bulunmaması, yönetim işlevinin karşılığıdır ve kontrolün belirlenmesi amacıyla değişken getiriler olarak yorumlanamaz. Tekâfül işletmecisi KSF’de ortaya çıkan herhangi bir fazla üzerinde hak sahibi değildir. KSF’nin bir zarara uğraması durumunda tekâfül işletmecisi bu zararı karşılamakla yükümlü değildir. Bununla birlikte tekâfül işletmecisi, düzenlemeler, piyasa uygulamaları veya kuruluş belgesi vasıtasıyla Karz-ı Hasen sağlayarak KSF’yi geçici olarak desteklemekle yükümlü olabilir.
9. Tekâfül işletmecisi, KSF ve KYF bağımsız raporlama yapan işletmelerdir.

Katılım sigorta fonu (KSF)

10. Katılım finans esas ve standartlarına uygun bir şekilde riski paylaşmak isteyen katılımcılar veya üyeler, KSF’ye bağış şeklinde katkılarda bulunur. KSF ayrı muhasebe kayıtları tutar ve ayrı bir finansal raporlamaya tabidir.
11. KSF’nin faaliyetleri ve yatırımları, tekâfül işletmecisi tarafından vekil sıfatıyla yönetilir. Bu yönetim için KSF tarafından tekâfül işletmecisine sabit bir vekâlet ücreti ödenir. Buna ek olarak, yatırım faaliyetlerini yönettiği için KSF tarafından tekâfül işletmecisine bir Mudârib payı veya vekâlet ücreti (teşvikli ya da teşviksiz) ödenir.
12. KSF, tekâfül sözleşmesi kapsamında katılımcıların sahip olduğu üyelik haklarına/faydalara hak kazanma durumlarına göre ve onlar adına ödeme yapmakla yükümlüdür.
13. KSF, raporlama dönemi sonunda tamamı katılımcılarla ilişkilendirilebilecek bir fazla veya açık tahakkuk ettirir.
14. Tekâfül işletmecisinden alınan Karz-ı Hasen, KSF’nin geri ödemesi gereken bir yükümlülüktür. KSF’nin fazlalık oluştuğunda (ve/veya yeterli likidite/ödeme gücüne sahip olduğunda) Karz-ı Hasen’i geri ödemesi beklenir ve bu nedenle sabit bir geri ödeme tarihinin olmadığı ve kısa vadeli bir yükümlülük niteliğinde olduğu kabul edilir.

Katılım yatırım fonu (KYF)

15. KYF, uygun olduğu durumlarda, katılımcıların yatırım bileşeninin (genellikle ayrı bir sözleşme kapsamında genel tekâfûl sözleşmesinin bileşeni olan) tutulduğu ve yönetildiği yatırım fonudur. KYF katılımcıları, KYF yatırım hesabı sahipleridir. KYF, yatırım yapan katılımcıların her biri için ayrı muhasebe kaydı tutar.
16. Tekâfûl işletmecisinin KYF ile genellikle kâr paylaşımı esaslı bir Mudârebe sözleşmesi veya bir Yatırım Vekâleti (El Vekâle Bi'l-İstithmar) sözleşmesi bulunur.

Bölüm B: Tekâfül sözleşmelerinin muhasebeleştirilmesi - genel yaklaşım/değişken ücret yaklaşımı

Tekâfül sözleşmesinin bileşenlerinin birleştirilmesi ve ayrıştırılması

Tekâfül dışı bileşenlerin ayrıştırılması

17. Bir tekâfül sözleşmesi, bir yatırım veya hizmet bileşeni (genellikle ayrı bir sözleşme şeklinde) ya da bir mal veya hizmet sağlama taahhüdü gibi tekâfül dışı bir veya daha fazla bileşeni içerebilir. Tekâfül kuruluşu, farklı ve ölçülebilir olduklarında bileşenleri ayrıştırır.
18. Farklı bileşenlerin ayrıştırıldığı durumlarda, tekâfül kuruluşu KSF ve KYF'ye ve varsa katılımcıdan alınan yönetim komisyonuna uygun atıf yapılmasını sağlar. Tekâfül dışı bu bileşenlerin ayrıştırılması, tekâfül bileşeninin KSF defterlerinde finansal tablolara alınmasından önce gerçekleştirilir.
19. Tekâfül dışı bileşenlerin muhasebeleştirilmesi işlemi, ilgili Katılım Finans Muhasebe Standartlarına (KFMS) uygun olarak yapılır.²

İlişkili tekâfül sözleşmelerinin muhasebeleştirilmesi

20. Tekâfül kuruluşu hak, yükümlülük, risk ve getirilerin yanı sıra fazla tutarın dağıtımına uygunluğun benzer nitelikte olduğunu belirledikten sonra, özellikle aynı ve birbiriyle ilişkili katılımcılara sahip birden fazla tekâfül sözleşme seti veya serisini tek bir sözleşme olarak sunmayı seçebilir.

Tekâfül sözleşmelerinin toplulaştırılma düzeyi

21. Tekâfül kuruluşu, tekâfül sözleşmelerini benzer risklere tabi olan ve birlikte yönetilen farklı portföylerde toplar. Bir ürün grubu içindeki sözleşmeler benzer risklere sahipse ve dolayısıyla birlikte yönetiliyorsa bunların aynı portföyde yer alması beklenirken, farklı ürün gruplarındaki sözleşmelerin benzer risklere sahip olması beklenmez ve dolayısıyla bu sözleşmelerin farklı portföylerde yer alması beklenir.
22. Tekâfül kuruluşu, düzenlediği tekâfül sözleşmeleri portföyünü (asgari olarak) aşağıdaki gruplara ayırır:
 - a. İlk muhasebeleştirme sırasında ekonomik açıdan dezavantajlı olan sözleşmeler,
 - b. İlk muhasebeleştirilme sırasında, daha sonra ekonomik açıdan dezavantajlı hale gelmesine ilişkin önemli bir olasılık bulunmayan sözleşmeler,
 - c. Portföydeki diğer sözleşmeler.
23. Tekâfül kuruluşunun, makul ve desteklenebilir bilgilere dayalı olarak değerlendirmesi

² KFMS 1 "Finansal Tablolarda Genel Sunum ve Açıklamalar (Revize)" Standardının 164'üncü paragrafı ve "Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve (Revize)"nin 7'nci paragrafına bakınız.

sonucunda, sözleşmelerin ekonomik açıdan dezavantajlı olup olmadığı veya daha sonradan dezavantajlı hale gelmesine dair önemli bir olasılık olup olmadığını belirler.

24. Tekâfül sözleşmelerinin (birlikte değerlendirilmek üzere seçilen) ait olduğu grubun belirlenmesi için makul ve desteklenebilir bilgiler mevcut değilse, bu belirleme sözleşmelerin ayrı ayrı değerlendirilmesine dayalı olarak yapılır.
25. Genel yaklaşımın uygulandığı durumlarda, tekâfül kuruluşu sözleşmelerin ilk muhasebeleştirilmesi sırasında ekonomik açıdan dezavantajlı olup olmadığı veya daha sonradan dezavantajlı hale gelmesine dair önemli bir olasılık olup olmadığı konusunda bir değerlendirme yapar. Bu değerlendirme aşağıdakilere dayalı olarak yapılır:
 - a. Varsayımlarda meydana gelecek herhangi bir değişikliğin tekâfül sözleşmesinin ekonomik açıdan dezavantajlı hale gelmesine neden olma olasılığı ve
 - b. Tekâfül kuruluşunun iç raporlama sistemi tarafından sağlanan tahminler.
26. Tekâfül kuruluşu, 25'inci paragrafta belirtilen tekâfül sözleşmelerinin ilk muhasebeleştirilmeleri sırasında ekonomik açıdan dezavantajlı olmayıp daha sonradan dezavantajlı hale gelmesine ilişkin önemli bir olasılık olup olmadığı konusunda değerlendirme yaparken, tekâfül kuruluşunun iç raporlama sistemi tarafından toplanan bilgiler dikkate alınır ve tekâfül kuruluşunun herhangi bir ek bilgi toplaması gerekmez.

Grupların alt bölümleri

27. Tekâfül kuruluşu, grupları farklı karlılık düzeylerine göre veya ilk muhasebeleştirilmelerinden sonra dezavantajlı hale gelme olasılığına göre alt bölümlere ayırabilir.
28. Tekâfül sözleşmeleri bir yıldan fazla arayla yapılıyorsa farklı bir grup içerisinde yer alır.

İlk muhasebeleştirme

İlk muhasebeleştirme zamanı

29. Tekâfül kuruluşu düzenlediği bir tekâfül sözleşmesini aşağıdakilerden en erken olanından itibaren KSF defterlerinde muhasebeleştirir:
 - a. Bir katılımcının KSF'ye üye olduğu (ve dolayısıyla risklerin paylaşılması şeklindeki tekâfül faydalarına hak kazandığı) tarih; bu tarih katkı payının ödenmesi veya tekâfül sözleşme belgelerinin düzenlenmesi yoluyla kanıtlanabilir, veya
 - b. Bir tekâfül sözleşmesinin, bir grubun parçası olmanın veya tekâfül sözleşmesine kaçınılmaz şekilde bağlı olmanın ekonomik açıdan dezavantajlı hale geldiği tarih (paragraf 25(a) uyarınca geçerli olan tarihten önce gerçekleşmiş olsa dahi)

İlk muhasebeleştirme sırasında tekâfûl sözleşmesine ilişkin karşılığın ölçümü

30. İlk muhasebeleştirme sırasında, bir tekâfûl sözleşmesine ilişkin karşılık aşağıdaki tahminlerin toplamına göre ölçülür:
- a. Aşağıdakileri içeren, KSF ile ilgili tekâfûlün ifasına ilişkin nakit akışları:
 - i. Gelecekteki brüt nakit akışlarına ilişkin tahmin (vekâlet ücretiyle ilgili nakit akışları dâhil ve ayrı olarak),
 - ii. Gelecekteki brüt nakit akışları arasındaki fark olan ertelenmiş maliyet (yukarıdaki (i) maddesinde belirtildiği şekilde) ve bunların gelecekteki nakit akışlarının ilgili gerçeğe uygun değeri (yukarıdaki (i) maddesine dâhil edilmediği sürece finansal risklerle ilgili düzeltmeleri içerir),
 - iii. Finansal olmayan risklere ilişkin risk düzeltmesi ve
 - b. Tekâfûl artık marjı.
31. Tekâfûl kuruluşu, 30'uncu paragrafta açıklanan ölçüme, tekâfûl sözleşmesinin sınırları içinde kalan gelecekteki tüm nakit akışlarını dâhil eder. Bu ölçüm:
- a. Beklenen tüm sonuçların olasılıklara göre ağırlıklandırılmış ortalamasını kullanarak, aşırı maliyet veya çabaya katlanılmadan, mevcut tüm makul ve desteklenebilir bilgileri nesnel olarak içerir,
 - b. Kuruluşun piyasa değerlerine ilişkin değerlendirmelerini yansıtır ve bu değişkenlere ilişkin gözlemlenebilir piyasa fiyatlarıyla tutarlıdır,
 - c. Ölçüm tarihindeki mevcut koşulları yansıtır, ve
 - d. Finansal olmayan riskteki düzeltmeleri diğer tahminlerden ayırır ve en uygun ölçüm tekniği zımnî olarak finansal riskleri içermediği ve etkisi ayrılmaz olmadığı sürece, finansal risklere ilişkin düzeltmeleri göz ardı ederek nakit akışlarını tahmin eder.
32. Raporlama tarihinde mevcut olan temel hak ve yükümlülüklerden kaynaklanan nakit akışlarının, sınır dönemi içinde olduğu kabul edilir. Bu sınır dönemi, tekâfûl kuruluşunun katılımcıyı katkı payını ödemeye zorlayabileceği veya KSF'nin katılımcılara fayda sağlama konusunda önemli bir yükümlülüğünün bulunduğu dönemdir.
33. Tekâfûl kuruluşu belirli katılımcıların veya bir bütün olarak tekâfûl sözleşmesinin risklerini yeniden değerlendirebildiğinde ve katılım finans esas ve standartlarının izin verdiği takdirde yeniden değerlendirmeye göre fiyatı veya fayda düzeyini belirleyebildiğinde veya sıfırlayabildiğinde fayda sağlamaya yönelik temel hak sona erer.
34. Tekâfûl sözleşmesinin sınırları dışında kalan beklenen bir katkı veya beklenen fayda talebiyle ilgili hiçbir yükümlülük veya varlık finansal tablolara alınmaz. Bu tür tutarlar,

gelecekteki tekâfûl sözleşmeleriyle ilgilidir.

35. Tekâfûl kuruluşu, gelecekteki nakit akışlarına ve bunların gerçeğe uygun değerlerine ilişkin tahminlerini, nakit akışlarının tutarı ve zamanlaması hakkındaki belirsizliğe katlanmak amacıyla KSF'nin finansal olmayan riskine ilişkin risk düzeltmesinin etkisini yansıtacak şekilde düzeltir.
36. Aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır:
 - a. KSF yatırımları (KYF yatırımları hariç) için yatırım yönetimine ilişkin Mudârib payı veya vekâlet ücreti (varsa teşvikler dâhil) tekâfûlün ifasına ilişkin nakit akışlarının bir parçası olarak kabul edilir ve yeterli şekilde açıklanır, ve
 - b. Varsa fazla tutarın dağıtımı ve Karz-ı Hasen'den feragat, tekâfûlün ifasına ilişkin nakit akışlarının bir parçası değildir.

Tekâfûl artık marjının ilk muhasebeleştirilmesi

37. Tekâfûl artık marjı, katılımcının tekâfûl sözleşmesi kapsamında sağlanan faydalara hak kazandığı süre boyunca (ve uygun olduğunda, modeline göre) finansal tablolara alınacak kazanılmamış fazlayı (veya açığı) temsil eden karşılığın (veya elde tutulan belirli retekâfûl sözleşmeleri durumunda net maliyetin) bir bileşenidir.
38. Tekâfûl artık marjı aşağıdakilerin farkı olarak ölçülür:
 - a. İlk kez muhasebeleştirilen tekâfûlün ifasına ilişkin nakit akışlarının tutarı (paragraf 30(a)'da açıklanan tüm bileşenler dâhil),
 - b. İlk muhasebeleştirme tarihinde tekâfûl sözleşmesinden kaynaklanan her türlü nakit akışı ve
 - c. İlk muhasebeleştirilme tarihinde, tekâfûl edinimi nakit akışları için herhangi bir varlığın ve sözleşmenin nakit akışlarıyla ilgili olarak daha önce finansal tablolara alınan diğer varlık veya yükümlülüğün finansal tablo dışı bırakılması,

Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşmelerin ilk muhasebeleştirilmesi

39. Tekâfûlün ifasına ilişkin nakit akışlarının, daha önce finansal tablolara alınan tekâfûl edinimine ilişkin nakit akışlarının ve ilk muhasebeleştirilme tarihinde tekâfûl sözleşmesinden kaynaklanan nakit akışlarının toplamda net bir çıkış oluşturması durumunda, tekâfûl sözleşmesi ilk muhasebeleştirilme tarihinde ekonomik açıdan dezavantajlıdır. 22'nci paragraf uyarınca, bu tür tekâfûl sözleşmeleri ekonomik açıdan dezavantajlı olmayan tekâfûl sözleşmelerinden ayrı olarak gruplandırılır.
40. Dezavantajlı sözleşmelere ilişkin net çıkışa yönelik zararlar yönetilen KSF'nin finansal faaliyet tablosuna alınır, bu da tekâfûl sözleşmesine ilişkin karşılığın defter değerinin tekâfûlün ifasına ilişkin nakit akışlarına eşit olması ve tekâfûl artık marjının sıfır olması

sonucunu doğurur.

41. Ticari gerçeklere bağlı olarak önemli sayıda ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşme, KSF'nin vekili sıfatıyla tekâfül kuruluşunun olası bir ihmali anlamına gelebilir. Bu durum, özellikle vekâlet ücretinin aşırı fazla olduğu durumlarda söz konusudur. Nadir olarak, ilgili katılım finans esas ve standartları veya yasal şartlar doğrultusunda, bu tür ihmal durumları vekilden bir alacağın finansal tablolara alınmasını gerektirebilir. Bu alacaklar, tekâfülün ifasına ilişkin nakit akışlarının bir parçasını oluşturur.
42. 22'nci paragraf hükümlerine uygun olarak, tekâfül kuruluşu, bireysel sözleşmeler yerine dezavantajlı sözleşmeler grubunu bir grup olarak belirleyebilir.

Sonraki ölçüm

Tekâfül sözleşmesine ilişkin karşılığın sonraki ölçümü

43. Tekâfül sözleşmesine ilişkin karşılığın her bir raporlama dönemi sonundaki defter değeri aşağıdakilerin toplamından oluşur:
 - a. Aşağıdakilerden oluşan kalan hak dönemi karşılığı:
 - i. O tarihte tekâfül sözleşmesine dağıtılmış gelecekteki faydalarla ilgili tekâfülün ifasına ilişkin nakit akışları,
 - ii. O tarihteki tekâfül artık marjı, ve
 - b. O tarihte tekâfül sözleşmesine dağıtılmış geçmiş faydalarla ilgili tekâfülün ifasına ilişkin nakit akışlarından oluşan gerçekleşmiş hasarlara ilişkin yükümlülük.
44. Kalan hak süresi karşılığının defter değerinde meydana gelen aşağıdaki değişikliklere ilişkin gelir ve giderler yönetilen KSF'nin finansal faaliyet tablosuna alınır:
 - a. Dönem içinde sağlanan faydalar nedeniyle kalan hak süresi karşılığındaki azalmayı temsil eden katkı payı (gelir olarak),
 - b. Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşmelerdeki zararları (ve zararların iptalini) temsil eden giderler, ve
 - c. Ertelenmiş maliyetin itfası (veya düzeltilmesi) (her türlü aktüeryal varsayımla gerçekleşen arasındaki fark düzeltmeleri ve finansal risk unsurları dâhil).
45. Finansal tablolara alınmış katkı payı (gelir olarak), bir dönem için fayda sağlandığında, kalan hak döneminde karşılığın eş anlı olarak düşülmesiyle muhasebeleştirilir. Kalan hak dönemi (cari dönemle ilişkilendirilebilen faydalarla ilgili olmayan) için karşılıkta yapılacak bu düşüş (veya değişiklik) aşağıdakileri içermez:
 - a. Alınan katkılardan elde edilen nakit girişleri,
 - b. Üçüncü taraflar adına tahsil edilen işleme dayalı vergiler,

- c. Tekâfûl edinimi nakit akışları,
 - d. Üçüncü taraflara devredilen borçların finansal tablo dışı bırakılması, ve
 - e. İlişkilendirilebilen ancak tazmini beklenmeyen faydalarla ilgili değişiklikler, yani kalan hak süresi için karşılığın zarar bileşenindeki artışlar ve azalışlar.
46. Gerçekleşmiş hasarlara ilişkin yükümlülüğün defter değerinde meydana gelen aşağıdaki değişikliklerle ilgili gelir ve giderler yönetilen KSF'nin finansal faaliyet tablosuna alınır:
- a. Dönem içinde gerçekleşmiş hasarlar nedeniyle yükümlülükteki artışı temsil eden giderler ve yapılan masraflar,
 - b. Gerçekleşmiş hasar ve masraflarla ilgili olarak tekâfûlün ifasına ilişkin nakit akışlarında daha sonra meydana gelen değişiklikleri temsil eden giderler, ve
 - c. Yerleşik borçlar hariç ertelenmiş maliyetin (her türlü aktüeryal varsayımla gerçekleşen arasındaki fark düzeltmeleri ve finansal risk unsurları dâhil) itfası (veya düzeltilmesi) [Açıklama: Yerleşik borçlar katılım finans esas ve standartları uyarınca gerçeğe uygun değer ölçümüne tabi tutulmaz.]
47. Sonraki ölçümde, varsa, aşağıdaki durumlarda ortaya çıkabilecek aktüeryal varsayımla gerçekleşen arasındaki fark düzeltmeleri dikkate alınır:
- a. Katkı makbuzları (ve tekâfûl edinimi nakit akışları ve doğrudan ilgili vergiler gibi ilgili nakit akışları) ile ilgili ortaya çıkabilecek düzeltmeler – dönem için beklenen tutarların dönem başındaki tahmini ile dönem boyunca gerçekleşen nakit akışları arasındaki fark, veya
 - b. Tekâfûl edinimi nakit akışlarıyla ilgili olarak ortaya çıkabilecek düzeltmeler – dönem için beklenen tutarların dönem başındaki tahmini ile dönem boyunca gerçekleşen fiili maliyetler arasındaki fark.

Tekâfûl artık marjının sonraki ölçümü

48. Raporlama dönemi sonundaki tekâfûl artık marjı, tekâfûl sözleşmesi kapsamında sağlanacak gelecekteki faydalarla ilgili olması sebebiyle, tekâfûl sözleşmelerindeki yönetilen KSF finansal faaliyet tablosuna henüz yansıtılmamış fazlayı temsil eder.
49. Bir tekâfûl sözleşmesinin tekâfûl artık marjının raporlama dönemi sonundaki defter değeri, raporlama döneminin başlangıcındaki defter değerinin aşağıdakilere göre düzeltilmiş tutarına eşittir:
- a. Muhasebenin bir grup için toplu olarak yapılması durumunda, eklenen yeni sözleşmelerin etkisi,
 - b. Ertelenmiş tekâfûl artık marjının hak süresi boyunca – haktan yararlanma modelini

yansıtan sistematik bir yöntemle – itfa edilmesi,

- c. Aşağıdakiler hariç olmak üzere, gelecekteki faydalarla ilgili tekâfûlün ifasına ilişkin nakit akışlarındaki değişiklikler:
 - i. Tekâfûlün ifasına ilişkin nakit akışlarında tekâfûl artık marjının defter değerini aşan ve zarara yol açan artışlar, veya
 - ii. Kalan hak süresi için karşılığın zarar bileşenine dağıtılan tekâfûlün ifasına ilişkin nakit akışlarındaki azalmalar.
 - d. Döviz kuru farklarının tekâfûl artık marjı üzerindeki etkisi, ve
 - e. Raporlama dönemi sonunda kalan tekâfûl artık marjının (herhangi bir dağıtım yapılmadan önce) cari ve geri kalan hak dönemine dağıtılmasıyla belirlenen, dönem içinde sağlanan faydalar nedeniyle yönetilen KSF'nin faaliyet tablosuna gelir olarak alınan katkı.
50. Tekâfûl artık marjındaki bazı değişiklikler, kalan hak dönemine ilişkin karşılığın toplam defter değerinde herhangi bir değişiklik yaratmadan, kalan hak dönemindeki karşılıklarla ilgili tekâfûlün ifasına ilişkin nakit akışlarındaki değişiklikleri netleştirir. Tekâfûl artık marjındaki değişikliklerin, kalan hak dönemindeki karşılıklarla ilgili tekâfûlün ifasına ilişkin nakit akışlarındaki değişiklikleri netleştirmede ölçüde, söz konusu değişikliklere ilişkin gelir ve giderler, yönetilen KSF'nin finansal faaliyet tablosuna alınır.
51. Dönem içinde finansal tablolara alınan tekâfûl artık marjı, yönetilen KSF'nin finansal faaliyet tablosuna alınır.
52. Kuruluş, KYF biçiminde doğrudan yatırım bileşeni içeren tekâfûl sözleşmelerinde genel yaklaşım yerine değişken ücret yaklaşımını izlemeye karar verebilir. Bu durumda kuruluş, finansal risklerle ilgili olduğu ölçüde (KYF'deki yatırım getirilerindeki değişiklikler dâhil), gelecekteki hak dönemleriyle ilgili olan tekâfûl artık marjı için ayrılan karşılığın bu kısmının hemen muhasebeleştirilmeyebileceği ve kalan hak dönemleri üzerinde paylaştırılmayabileceği şekilde tekâfûl artık marjındaki sonraki değişikliklere ilişkin bir muhasebe politikası oluşturmaya karar verebilir.

Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşmelerde sonradan yapılan değişiklikler

53. Tekâfûl artık marjının defter değeri (itfa edilmemiş) gelecekteki faydalarla ilgili olarak tekâfûl sözleşmesine dağıtılan tekâfûlün ifasına ilişkin nakit akışlarındaki olumsuz değişikliklerden azsa, tekâfûl sözleşmesi sonraki ölçümelerde ekonomik açıdan dezavantajlı (veya ekonomik açıdan daha dezavantajlı) hale gelir.
54. Ekonomik açıdan dezavantajlı bir sözleşmeye ilişkin bir zararın finansal tablolara alınmasından sonra, kalan hak dönemi için tekâfûlün ifasına ilişkin nakit akışlarına yönelik tahminlerdeki sonraki değişiklikler sistematik bir esasa göre aşağıdakiler arasında dağıtılır:

- a. Kalan hak süresi karşılığının zarar bileşeni, ve
 - b. Kayıp bileşeni hariç kalan hak süresi karşılığı.
55. Gelecekteki faydalarla ilgili gelecekteki nakit akışlarına ilişkin tahminlerdeki değişikliklerden kaynaklanan, tekâfülün ifasına ilişkin nakit akışlarında sonradan yaşanacak herhangi bir düşüş ve KSF'nin dayanak varlıkların gerçeğe uygun değerindeki payında sonradan yaşanacak artışlar, zarar bileşeni sıfıra indirilene kadar sadece zarar bileşenine dağıtılır. 56 ve 57'nci paragraflar uyarınca tekâfül kuruluşu, tekâfül artık marjını sadece zarar bileşeni sıfıra indirildiğinde düzeltir.
56. 54 ve 55'inci paragrafların amaçları açısından, zarar bileşeni, tekâfül sözleşmesinin ilk muhasebeleştirilmesinden veya sonraki ölçümünden bugüne kadar yönetilen KSF'nin finansal faaliyet tablosunda dezavantajlı olarak muhasebeleştirilen toplam tutara eşdeğer tutardır (halihazırda kabul edilmiş iptaller düşüldükten sonra).
57. Dağıtılacak olan kalan hak dönemiyle ilgili tekâfülün ifasına ilişkin nakit akışlarında meydana gelen sonraki değişiklikler şunlardır:
- a. Yapılan tekâfül fayda masrafları nedeniyle kalan hak dönemi karşılığının dışında bırakılan hasar ve giderlere (diğer bir deyişle, açılış tahmini ile kapanış tahmini arasındaki fark) ilişkin gelecekteki nakit akışlarının gerçeğe uygun değerine ilişkin tahminler,
 - b. Yönetilen KSF'nin finansal faaliyet tablosuna yansıtılan finansal olmayan riskle ilgili olarak, riskten kurtulma nedeniyle yapılan risk düzeltmesindeki değişiklikler, ve
 - c. Ertelenmiş maliyetin – uygun olduğu şekilde, haktan yararlanma modelini yansıtan sistematik bir yöntemle – itfa edilmesi.
58. 54'üncü paragrafta öngörülen sistematik dağıtım, 56 ve 57'nci paragraflardaki gereklilikler uyarınca zarar bileşenine dağıtılan toplam tutarların, tekâfül sözleşmelerinin hak kazanma süresinin sonuna kadar sıfıra eşitlenmesiyle sonuçlanır.

Finansal tablo dışı bırakma

59. Tekâfül kuruluşu, yalnızca aşağıdaki durumlarda sigorta sözleşmesini finansal tablo dışı bırakır:
- a. Sözleşmenin sona ermesi, diğer bir ifadeyle sözleşmede belirlenen yükümlülüğün ortadan kalkması, ifa edilmesi veya iptal edilmesi ya da
 - b. Sözleşme şartlarının karşılıklı anlaşarak veya düzenleme değişikliği neticesinde değiştirilmesi ve tekâfül kuruluşunun değiştirilen sözleşmeyi yeni bir sözleşme olarak kabul etmesi.

Yönetilen KSF'nin finansal faaliyet tablosuna alınması ve sunumu

60. Aşağıdakilerin defter değeri, yönetilen KSF'nin finansal durum tablosunda ayrı olarak sunulur:
 - a. Varlık niteliğinde düzenlenen tekâfül sözleşmeleri,
 - b. Yükümlülük niteliğinde düzenlenen tekâfül sözleşmeleri,
 - c. Varlık niteliğinde düzenlenen retekâfül sözleşmeleri, ve
 - d. Yükümlülük niteliğinde düzenlenen retekâfül sözleşmeleri.
61. KSF, elde tutulan retekâfül sözleşmelerinden elde edilen gelir veya giderleri, retekâfül sözleşmelerinden elde edilen gelir veya giderlerden ayrı olarak sunar.
62. Tekâfül giderleri, gerçekleşmiş faydaları, diğer giderleri, geçmiş faydalarla ilgili değişiklikleri ve gelecekteki faydalardaki değişiklikleri (ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşmelerdeki zararlar ve bunların iptali dâhil) içerir.
63. Elde tutulan bir retekâfül sözleşmeleri grubundan kaynaklanan gelir veya giderler tek bir tutar olarak sunulabileceği gibi, retekâfültan geri kazanılan tutarlar ve ödenen katkı paylarının bir araya getirilerek bu tek tutara eşit net bir tutara bölünmesiyle ayrı ayrı da sunulabilir.

Bölüm C: Tekâfül sözleşmelerinin muhasebeleştirilmesi - katkı payı dağıtımı yaklaşımı

Katkı payı dağıtımı yaklaşımı için uygulama kriterleri

64. Basitleştirilmiş bir yaklaşım olan katkı payı dağıtımı yaklaşımı, tekâfül sözleşmesinin başlangıcında aşağıdaki koşullardan herhangi birinin karşılanması halinde, tekâfül sözleşmesinin finansal tablolara alınması, ölçümü ve raporlanması için kullanılabilir:
- a. Tekâfül sözleşmesinin kalan hak dönemi karşılığının bu tür bir sadeleştirmeye yapılacak ölçümünün, Bölüm B: “Tekâfül sözleşmelerinin muhasebeleştirilmesi – genel yaklaşım/değişken ücret yaklaşımı”nda yer alan şartlar uygulanarak yapılacak ölçümden önemli ölçüde farklı olmayacağı yönünde makul bir beklenti olması, veya
 - b. Her bir tekâfül sözleşmesinin hak kazanma süresinin (tüm katkılardan doğan faydalara hak kazanma dâhil) bir yıl veya daha az olması.
65. Tekâfül sözleşmesinin başlangıcında tekâfül kuruluşunun, tekâfülün ifasına ilişkin nakit akışlarında kalan hak dönemi için karşılığın ölçümünü etkileyecek önemli değişkenlik beklemesi durumunda, 64’üncü paragraftaki kriterlerin karşılanmadığı varsayılır. Aşağıdakiler tekâfülün ifasına ilişkin nakit akışlarındaki değişkenliği artırır:
- a. Tekâfül sözleşmesiyle ilgili gelecekteki nakit akışlarının kapsamı ve
 - b. Tekâfül sözleşmesinin hak döneminin uzunluğu.
66. Bölüm B: “Tekâfül sözleşmelerinin muhasebeleştirilmesi – genel yaklaşım/değişken ücret yaklaşımı”nda yer alan genel şartlar, Bölüm C: “Tekâfül sözleşmelerinin muhasebeleştirilmesi – katkı payı dağıtımı yaklaşımı”nda yer alan özel şartlarla çelişmediği sürece, katkı payı dağıtımı yaklaşımı için de geçerlidir.

İlk muhasebeleştirme

Ekonomik açıdan dezavantajlı veya potansiyel olarak (gelecekte) dezavantajlı olacak sözleşmelerin değerlendirilmesi

67. Katkı payı dağıtımı yaklaşımının uygulandığı durumlarda, tekâfül kuruluşu genel olarak portföyün tamamını ilk muhasebeleştirme sırasında ekonomik açıdan dezavantajlı olarak kabul etmez. Bununla birlikte, koşullara bağlı olarak ekonomik açıdan dezavantajlı olduğu açıksa (veya önemli bir risk varsa), o zaman tekâfül kuruluşu aşağıdakilere ilişkin bir değerlendirme yapar:
- a. Portföyde yer alan ve nitelik olarak ekonomik açıdan dezavantajlı olan sözleşmeler, ve/veya
 - b. Portföyde yer alan ve sonradan ekonomik açıdan dezavantajlı hale gelme olasılığı yüksek olan sözleşmeler.

68. İlk muhasebeleştirme sırasında, kalan hak dönemine ilişkin karşılık, katkı payı dağıtımını yaklaşımına göre aşağıdaki şekilde ölçülür:
- a. Varsa ilk muhasebeleştirme sırasında alınmış (veya alınacak olan) katkı,
 - b. Vekâlet ücreti düşülür,
 - c. 69(a) paragrafı uyarınca gider olarak finansal tablolara alınmadığı sürece, o tarihteki tekâfül edinimine ilişkin nakit akışları düşülür ve
 - d. Tekâfül edinimine ilişkin nakit akışlarında ilişkin olarak finansal tablolara alınan varlık veya yükümlülüğün o tarihte finansal tablo dışı bırakılmasından kaynaklanan her türlü tutar eklenir veya düşülür.
69. Katkı payı dağıtımını yaklaşımını uygularken tekâfül kuruluşu:
- a. İlk muhasebeleştirme sırasında, her bir tekâfül sözleşmesinin hak süresinin bir yıldan fazla olmaması kaydıyla, tekâfül edinimine ilişkin nakit akışlarının, bu maliyetleri karşıladığında gider olarak finansal tablolara almayı tercih edebilir ve
 - b. Tekâfül sözleşmelerine ilişkin gerçekleşmiş hasarlarla ilgili yükümlülüğü ve gerçekleşmiş hasarlarla ilgili tekâfülün ifasına ilişkin nakit akışlarını ölçer. Ancak, bu nakit akışlarının hasarların gerçekleştiği tarihten itibaren bir yıl veya daha kısa bir süre içinde ödenmesi veya alınması bekleniyorsa, tekâfül kuruluşunun gelecekteki nakit akışlarını toplam nakit akışları ile bu nakit akışlarının gerçeğe uygun değeri arasındaki farka göre düzeltmesi zorunlu değildir.
70. Nakit çıkışlarının bir yıldan uzun bir süreye yayılması ve toplam beklenen nakit çıkışları ile bunların gerçeğe uygun değeri arasında önemli bir fark olması durumunda, tekâfül kuruluşu kalan hak süresi karşılığının defter değerini gerçeğe uygun değerine göre düzeltir ve aradaki farkı başlangıçta ertelenmiş maliyet olarak kaydeder.

Sonraki ölçüm

71. Müteakip her bir raporlama döneminin sonunda, kalan hak dönemi için karşılığın defter değeri belirlenirken:
- a. Raporlama döneminin başlangıcındaki defter değerine,
 - b. Dönem içinde alınan katkı payları eklenir,
 - c. Gider olarak finansal tablolara alınmadığı sürece tekâfül edinimine ilişkin nakit akışları düşülür,
 - d. Gider olarak finansal tablolara alınan tekâfül edinimine ilişkin nakit akışlarının itfasıyla ilgili tutarlar eklenir (varsa),

- e. 60(a) paragrafının hükümlerini uygun olarak finansal tablolara alınmışsa, ertelenen tekâfûl edinimi nakit akışlarının itfasıyla ilgili tutarlar düşülür,
 - f. O dönemle ilişkilendirilebilecek faydalar için hak kazanma karşılığında kazanılmış tekâfûl katkıları olarak finansal tablolara alınan tutarlar eklenir ve
 - g. Gerçekleşmiş hasarlarla ilgili yükümlülüğü transfer edilen ya da ödenen her türlü yatırım bileşeni (KYF'den) düşülür.
72. Katkı payı dağıtımı yaklaşımı uygulanması durumunda, dönem içinde finansal tablolara alınan katkı tutarı, döneme dağıtılması beklenen katkı paylarının tutarıdır. Beklenen katkı payları:
- a. Zamanın geçmesi esasına göre, ancak
 - b. Hak süresi boyunca riskin ortadan kalkma biçiminin, zamanın geçmesinden önemli ölçüde farklılık göstermesi durumunda, gerçekleşmiş tekâfûl faydalarının beklenen zamanlaması esasına göre
- her bir teminat dönemine dağıtılır.

Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşmeler

73. Hak dönemi boyunca herhangi bir zamanda, koşullar bir tekâfûl sözleşmesinin ekonomik açıdan dezavantajlı olduğuna gösteriyorsa, tekâfûl kuruluşu aşağıdakilere göre bir fazla/eksik hesabı yapar:
- a. Kalan hak dönemine ilişkin karşılığın defter değeri, ve
 - b. Tekâfûl sözleşmesinin kalan hak dönemiyle ilgili tekâfûlün ifasına ilişkin nakit akışları.
74. Tekâfûl sözleşmesinin kalan hak dönemiyle ilgili tekâfûlün ifasına ilişkin nakit akışlarına karşılık kalan hak dönemine ilişkin karşılığın defter değerinin eksik olması durumunda, tekâfûl kuruluşu yönetilen KSF'nin finansal faaliyet tablosuna zarar yansıtır ve kalan hak dönemine ilişkin karşılığı bu eksiklik kadar artırır.

Bölüm D: KSF tarafından elde tutulan retekâfûl sözleşmelerinin muhasebeleştirilmesi

Elde tutulan retekâfûl sözleşmelerine genel yaklaşım

75. Tekâfûl kuruluşu, elde tutulan retekâfûl sözleşmesi portföylerini, Bölüm B: “Tekâfûl sözleşmesinin muhasebeleştirilmesi – genel yaklaşım/değişken ücret yaklaşımı”nda yer alan şartlar uyarınca gruplara ayırır, ancak ilk muhasebeleştirme sırasında net kazanç sağlayan sözleşmelere yapılan bir atıf, bu bölümde dezavantajlı sözleşmelere yapılan atıfların yerini alır. [Açıklama: Bu kazanç, dezavantajlı sözleşmeler nedeniyle KSF’de ortaya çıkan kayıpları telafi eder.]
76. Bölüm B: “Tekâfûl sözleşmelerinin muhasebeleştirilmesi – genel yaklaşım/değişken ücret yaklaşımı”nda yer alan genel şartlar, Bölüm D: “KSF tarafından elde tutulan retekâfûl sözleşmelerinin muhasebeleştirilmesi”nde yer alan özel şartlarla çelişmediği sürece, elde tutulan retekâfûl sözleşmelerinin muhasebeleştirilmesi için de geçerlidir.

İlk muhasebeleştirme

77. KSF, 29’uncu paragrafı uygulamak yerine, elde tutulan retekâfûl sözleşmeleri için bir varlığı (veya duruma göre karşılığı) aşağıdaki durumlarda finansal tablolara alır:
- a. Elde tutulan retekâfûl sözleşmelerinin orantılı hak dönemi sağlaması durumunda retekâfûl sözleşmesinin hak döneminin başlangıcı ya da her türlü dayanak tekâfûl sözleşmesinin ilk muhasebeleştirme tarihlerinden geç olanında ve
 - b. Diğer tüm durumlarda, elde tutulan retekâfûl sözleşmelerinin hak döneminin başlangıcından itibaren.
78. Dayanak tekâfûl sözleşmelerine göre orantılı faydalar sağlayan elde tutulan bir retekâfûl sözleşmesi, ilgili tekâfûl sözleşmesinin/ sözleşmelerinin ilk muhasebeleştirme tarihinin söz konusu retekâfûl sözleşmesinin hak döneminin başlangıcından sonra olması durumunda, bu tarihe kadar finansal tablolara alınmaz.
79. Retekâfûl sözleşmelerinin net edinim maliyetinin hâlihazırda gerçekleşmiş olaylarla ilgili faydalar için hak kazanması durumunda, söz konusu maliyet derhal yönetilen KSF’nin finansal faaliyet tablosuna alınır.
80. Ekonomik açıdan dezavantajlı bir dayanak tekâfûl sözleşmesinin ilk muhasebeleştirilmesi (veya bir gruba ekonomik açıdan dezavantajlı bir dayanak tekâfûl sözleşmesinin eklenmesi) sırasında finansal tablolara bir zarar yansıtılması durumunda, elde tutulan ilgili retekâfûl sözleşmesinin tekâfûl artık marjı (bu ölçüde) derhal yönetilen KSF’nin finansal faaliyet tablosuna alınır.
81. Bir tekâfûl kuruluşunun 80’inci paragrafın hükümlerini uygulaması durumunda, söz konusu zararlar sonraki bir dönemde telafi edildiğinde, bir varlığın kalan hak dönemine

ilişkin geri kazanım bileşeni buna uygun olarak iptal edilir.

Sonraki ölçüm

82. 43-47'nci paragraflarda yer alan ölçüm hükümlerinin elde tutulan retekâfûl sözleşmelerine uygulanması sırasında, KSF elde tutulan söz konusu retekâfûl sözleşmeleriyle ilgili gelecekteki nakit akışlarının gerçeğe uygun değerine ilişkin tahminleri ve dayanak tekâfûl sözleşmeleriyle ilgili gelecekteki nakit akışlarının gerçeğe uygun değerine ilişkin tahminleri ölçmek için tutarlı varsayımlar kullanır. [Açıklama: Dayanak tekâfûl sözleşmelerinin söz konusu paragraflardaki hükümlere uygun olarak muhasebeleştirilmemesi halinde bu gereklilik aranmaz.]
83. KSF ayrıca, elde tutulan retekâfûl sözleşmeleriyle ilgili gelecekteki nakit akışlarının yanı sıra bunların gerçeğe uygun değerine ilişkin tahminlere (anlaşmazlıklardan kaynaklanan teminat ve zararların etkileri dâhil olmak üzere) retekâfûl sağlayıcısının yerine getirmeme riskinin etkisini dâhil eder.
84. KSF, 35'inci paragraf hükümlerini uygulamak yerine, finansal olmayan riske ilişkin risk düzeltmesini retekâfûl sözleşmelerinin hamili tarafından bu retekâfûl sözleşmelerini düzenleyene devredilen risk tutarını temsil edecek şekilde söz konusu risk düzeltmesini belirler.
85. Elde tutulan retekâfûl sözleşmeleri ile ilgili olarak, ilk muhasebeleştirme sırasında tekâfûl artık marjının belirlenmesiyle ilgili 37 ve 38'inci paragraflardaki hükümlerin uygulanması aşağıdaki değişikliklere tabidir:
- a. KSF, retekâfûl sözleşmelerinin edinimine ilişkin her türlü net maliyeti veya net kazancı (kazanılmamış marj yerine), tekâfûlün ifasına ilişkin nakit akışlarının, elde tutulan retekâfûl sözleşmeleriyle ilgili daha önce finansal tablolara alınan herhangi bir varlık veya yükümlülüğün o tarihte finansal tablo dışı bırakılan tutarı ve o tarihte meydana gelen her türlü nakit akışı toplamına eşit bir tutar üzerinden ölçülen katılım artık marjı olarak finansal tablolara alır, ancak
 - b. Retekâfûl sözleşmelerinin net edinim maliyetinin, elde tutulan retekâfûl sözleşmeleri ediniminden önce meydana gelen olaylarla ilgili olması durumunda, 36'ncı paragraf hükümlerine bağlı kalmaksızın, bu tür bir maliyet derhal yönetilen KSF'nin finansal faaliyet tablosuna gider olarak yansıtılır.
86. 49'uncu paragrafın uygulanması yerine, elde tutulan retekâfûl sözleşmelerine ilişkin raporlama dönemi sonundaki tekâfûl artık marjının raporlama döneminin başında belirlenen defter değeri aşağıdaki unsurlara göre düzeltilmek suretiyle ölçülür:
- a. Yeni sözleşmelerin etkisi,
 - b. Tekâfûl artık marjının defter değerine eklenen ertelenmiş maliyetin itfası,

- c. Tekâfûlün ifasına ilişkin nakit akışlarındaki değişiklikler,
 - i. Değişikliğin gelecekteki fayda haklarıyla ilgili olduğu ölçüde ancak
 - ii. Değişikliğin dayanak tekâfûl sözleşmesine dağıtılan tekâfûlün ifasına ilişkin nakit akışlarında meydana gelen ve dayanak tekâfûl sözleşmesinin tekâfûl artık marjının düzeltmeyen bir değişiklikten kaynaklandığı durumlar hariç,
 - d. Döviz kuru farklarının tekâfûl artık marjı üzerindeki etkisi ve
 - e. Elde tutulan retekâfûl sözleşmelerinin raporlama dönemi sonunda geri kalan tekâfûl marjının dağıtılmasıyla belirlenen, dönem içinde elde edilen faydalar nedeniyle yönetilen KSF'nin finansal faaliyet tablosuna yansıtılan tutar.
87. Elde tutulan retekâfûl sözleşmesini düzenleyenine yerine getirmeme riskindeki değişiklikler nedeniyle tekâfûlün ifasına ilişkin nakit akışlarında meydana gelen değişiklikler, gelecekteki faydalarla ilgili değildir ve tekâfûl artık marjında düzeltme gerektirmez.
88. Elde tutulan retekâfûl sözleşmeleri, bu standardın hükümleri uyarınca ekonomik açıdan dezavantajlı olamaz.

Elde tutulan retekâfûl sözleşmeleri için katkı payı dağıtımı yaklaşımı

89. Tekâfûl kuruluşu, aşağıdaki şartların tekâfûl sözleşmesinin başlangıcında sağlanmış olması durumunda, elde tutulan retekâfûl sözleşmelerini ölçümünü basitleştirmek amacıyla 64 ila 72'nci paragraflarda düzenlenen katkı payı dağıtımı yaklaşımını (elde tutulan retekâfûl sözleşmelerinin düzenlenen tekâfûl sözleşmelerinden farklı özelliklerini, örneğin gelirden ziyade gider yaratılmasını veya giderlerin azaltılmasını yansıtacak şekilde uyarlanması) kullanabilir:
- a. Tekâfûl kuruluşunun, ortaya çıkan ölçümün, 77 ila 88'inci paragraflarda yer alan hükümlerin uygulanmasıyla ortaya çıkacak ölçümden önemli ölçüde farklı olmayacağı yönünde makul bir beklentisinin bulunması ya da
 - b. Elde tutulan her bir retekâfûl sözleşmesinin hak süresinin (31'inci paragraf uyarınca o tarihte belirlenen, tekâfûl sözleşmesi sınırı içinde kalan katkılardan kaynaklanan fayda hakkı da dâhil) bir yıl veya daha az olması.
90. Tekâfûl kuruluşu, tekâfûl sözleşmesinin başlangıcında, bir hasar gerçekleşmeden önceki dönemde kalan hak varlığının ölçümünü etkileyecek nitelikte tekâfûlün ifasına ilişkin nakit akışlarında önemli bir değişkenlik beklemesi durumunda, 89'uncu paragrafta yer alan koşulu sağlayamaz. Tekâfûlün ifasına ilişkin nakit akışlarındaki değişkenlik, örneğin, aşağıdaki durumlarda artar:
- a. Tekâfûl sözleşmesiyle ilgili gelecekteki nakit akışlarının büyüklüğü ve
 - b. Elde tutulan retekâfûl sözleşmelerinin hak süresinin uzunluğu.

Bölüm E: Tekâfül işletmecisinin muhasebesi ve tekâfül iş modeliyle ilgili önemli hususlar

Muhasebe kayıtlarının ayrılması

91. Tekâfül işletmecisinin varlıkları, yükümlülükleri ve özkaynakları ile gelir ve giderleri, kazanç ve kayıpları, yönetilen KSF ya da KYF'nin varlıkları, yükümlülükleri ve özkaynakları ile gelir ve giderleri, kazanç ve kayıplarından ayrı olarak muhasebeleştirilir.

KSF'ye başlangıçta ödenen tutarın finansal tablolara alınması

92. Tekâfül işletmecisi bazen KSF'nin kurulması için gereken başlangıç tutarını öder. Bu başlangıç desteği hibe niteliğindedir. Tekâfül işletmecisinin, KSF'nin tasfiyesi sırasında dahi KSF'ye verilen başlangıç tutarı üzerinde herhangi bir hakkı bulunmamaktadır.

Tekâfül işletmecisinin defterlerinde

93. Tekâfül işletmecisi aşağıdaki tarihlerden daha erken olandan itibaren, başlangıç tutarını finansal tablolarına gider olarak yansıtır:
- a. Başlangıç tutarının KSF'ye ödenmesi, veya
 - b. Ödemenin yapılacağına dair vazgeçilemeyen bir taahhütte bulunulması.

KSF'nin defterlerinde

94. KSF, tekâfül işletmecisinden alınan/alınacak ilk başlangıç tutarını 93'üncü paragrafta öngörüldüğü gibi KSF özkaynağı³ olarak finansal tablolara yansıtır.

Varlıkların farklı fonlar arasında transferi

95. Rutin ticari faaliyetler bakımından tekâfül işletmecisiyle tekâfül işletmecisi tarafından yönetilen KSF veya KYF arasında varlıkların (nakit, yatırımlar veya diğer varlıklar dâhil) transfer edilmesine ihtiyaç duyulabilir.
96. Bu tür varlıkların, katılım finans esas ve standartlarına uygun olarak, tekâfül işletmecisiyle yönetilen fonlardan herhangi biri arasında veya yönetilen iki fon arasında gerçeğe uygun değer üzerinden (işlemlerin emsaline uygun nitelikte olduğu dikkate alınarak) transfer edildiğine dair aksi ispat edilebilir bir karine vardır.
97. Tekâfül kuruluşu, bu tür varlık transferlerinin tamamına ilişkin olarak, ilgili KFMS⁴ vasıtasıyla kamuyu aydınlatma yükümlülüğünü yerine getirir. Ayrıca, bu tür varlıkların transferi için uygulanan değerlendirme esasının, söz konusu varlıkların transfer tarihindeki gerçeğe uygun değerinden farklı olması durumunda, tekâfül kuruluşu, gerçeğe uygun değer

³ Vakıf temelli bir KSF olması durumunda, bu özkaynak, vakıf için geçerli olan katılım finans esas ve standartlarına uygun olarak vakıf ana sermayesi olarak ele alınır.

⁴ KFMS 21 "Varlıkların Transferine İlişkin Açıklamalar"

ile uygulanan değer arasındaki farkı ve gerçeğe uygun değer dışında bir değer uygulanmasının nedenlerini açıklar.

Fazlanın/açığın belirlenmesi ve fazlanın dağıtımı

Fazlanın/açığın belirlenmesi

98. Tekâfül fazlası veya açığı, KFMS 42 “Tekâfül Kuruluşlarının Finansal Tablolarında Sunum ve Açıklamalar”da yer alan hükümlerle birlikte ele alınan ve bu standardın hükümlerine uygun olarak yönetilen KSF'nin finansal faaliyet tablosunda, teknik rezervlerden/rezervlere yapılan vadesi gelmiş transferlerden sonra ortaya çıkan raporlama dönemine ilişkin net fazla veya açık olarak belirlenir.
99. Tekâfül kuruluşunun bir KSF'ye ilişkin olarak 98'inci paragraf hükümlerinden farklı bir yöntemle fazla/açık belirlemesi durumunda, bu belirlemenin esası ve gerekçesi açıklanır.
100. Açık olması durumunda, tekâfül işletmecisi genellikle KSF'ye bir Karz-ı Hasen öder (Bkz: 109-112'nci Paragraf).
101. Tekâfül kuruluşu, KSF'deki birikmiş açık tutarlarını ve bu tür açıkları telafi etmek için gelecek dönemlerde ortaya çıkacak olası fazlaya ilişkin tahminlerini (en az beş yıllık) açıklar.

Tekâfül fazlasından elde edilen KSF'deki risk yedekleri

102. Tekâfül fazlası, katılım finans esas ve standartları ile katılımcılarla yapılan sözleşme hükümleri doğrultusunda katılımcılara dağıtılabilir. Ancak bazen tekâfül kuruluşu, raporlama dönemi için belirlenen fazladan KSF'de risk yedekleri oluşturur/ayırır. Bu şekilde, katılım finans esas ve standartlarına uygun olarak ve katılımcılarla yapılan sözleşme hükümleri doğrultusunda, yatırım riski dalgalanmasının, fazla/açık değişkenliğinin veya diğer risk faktörlerinin daha fazla karşılıklı fayda sağlayacak şekilde yönetilmesi amaçlanmaktadır.
103. Uygun olduğu hallerde, bu tür risk yedekleri, bu yedeklere/yedeklerden yapılan ve tekâfül fazlasından/tekâfül fazlasına yapılan her türlü transfer, ilgili KFMS⁵ hükümlerine uygun olarak muhasebeleştirilir ve açıklanır.

Risk yedeklerine ilişkin yeterli düzey

104. KSF ile ilgili olarak risk yedeklerine ilişkin yeterli düzey, KFMS 35 "Risk Yedekleri"nin 15 ve 16'ncı paragraflarında faaliyetlerin ve elde tutulan yatırımların niteliğine uygun şekilde uyarlanmış olan genel rehberliğin yanı sıra tekâfül işlemlerine özgü riskler dikkate alınarak yönetim tarafından belirlenir.

⁵ KFMS 35 “Risk Yedekleri”

Tekâfûl fazlasının dağıtımı

105. Tekâfûl kuruluğu, raporlama dönemi sonunda katılımcılara dağıtılacak fazla pay tutarlarını, bu dağıtımın ertelenme nedenlerini ve ileride yapılacak dağıtımlara ilişkin detayları (düzenli ödenecek tutarlar ve dağıtım yöntemi bakımından) açıklar.
106. Tekâfûl kuruluğu, tekâfûl fazlasının katılımcılar arasında dağıtılmasında izlenen yaklaşımı, gerekli nicel bilgilerle birlikte açıklar. Katılım finans esas ve standartlarına uygun ortak dağıtım yaklaşımları, zorunlu olmamakla birlikte, genel olarak şunları içerebilir:
 - a. Talepte bulunup bulunmadığına bakılmaksızın raporlama döneminde fazlanın tüm katılımcılara dağıtılması⁶,
 - b. Fazlanın sadece raporlama döneminde herhangi bir hasara uğramamış katılımcılar arasında dağıtılması ve/veya
 - c. Fazlanın, herhangi hasara uğramamış katılımcılar ile ödedikleri katkılardan daha az tutarda hasara uğramış katılımcılar arasında dağıtılması; bu sayede ikinci kategorideki katılımcılar, raporlama döneminde sadece katkıları ile uğradıkları hasar arasındaki farkı alır.

KYF'deki risk yedekleri

107. Tekâfûl kuruluğu bazen, katılım finans esas ve standartlarına uygun olarak ve katılımcılarla yapılan sözleşme hükümleri doğrultusunda, yatırım riski dalgalanmasını, getiri oranı/kâr oynaklığını veya diğer uygun risk faktörlerini daha fazla karşılıklı fayda sağlayacak şekilde yönetmek için KSF'de risk yedekleri oluşturur/ayırır.
108. Uygun olduğu hallerde, bu tür risk yedekleri ve bu yedeklere/yedeklerden yapılan her türlü transfer, ilgili KFMS⁷ hükümlerine uygun olarak muhasebeleştirilir ve açıklanır.

KSF'nin defterlerinde Karz-ı Hasen'in muhasebeleştirilmesi ve ölçümü

109. Bir açık (veya likidite açığı) olması durumunda, tekâfûl işletmecisi KSF'ye Karz-ı Hasen ödenmesine karar verebilir (veya ilgili düzenlemeler gereğince ödemek zorunda kalabilir). Söz konusu Karz-ı Hasen, KSF'nin fazla verdiğinde (ve/veya yeterli likidite ürettiğinde) ödeyeceği, geçici, faizsiz bir borç niteliğindedir.

İlk muhasebeleştirme

110. KSF, tekâfûl işletmecisinden alınan Karz-ı Hasen'i, alınan tutarın itibari değeri üzerinden bir yükümlülük olarak finansal tablolara alır.

⁶ Katılım finans esas ve standartlarına uygun olarak, tekâfûl sözleşmesinde veya yasal düzenlemelerde alternatif bir yöntem öngörülmediği sürece bu yöntem tercih edilir.

⁷ KFMS 35 "Risk Yedekleri"

Sonraki ölçüm

111. KSF, Karz-ı Hasen'e ilişkin yükümlülüğün sonraki ölçümünü, dönem içindeki tüm ödemeleri/geri ödemeleri/düzeltilmeleri hesaba katarak itibari değer üzerinden yapar.

Karz-ı Hasen'den feragat

112. Tekâfül işletmecisinin yasal hükümler uyarınca veya başka bir nedenle KSF'den Karz-ı Hasen alma hakkından feragat etmesi durumunda, KSF yükümlülüğü derhal finansal tablosundan çıkarır ve bu tutarı dönem geliri olarak kaydeder.

Tekâfül işletmecisinin defterlerinde Karz-ı Hasen'in muhasebeleştirilmesi ve ölçümü

İlk muhasebeleştirme

113. Tekâfül işletmecisi, KSF'ye verilen Karz-ı Hasen'i, talep üzerine alınacak bir tutar olması nedeniyle, ödenen tutarın itibari değerinde bir alacak olarak finansal tablolara alır.

Sonraki ölçüm ve beklenen kredi zararları

114. Tekâfül işletmecisi, Karz-ı Hasen'e ilişkin alacağın sonraki ölçümünü, dönem içindeki tüm ödemeleri/geri ödemeleri/düzeltilmeleri hesaba katarak itibari değeri üzerinden yapar.
115. KSF'den alınacak Karz-ı Hasen, ilgili KFMS⁸ hükümleri doğrultusunda beklenen kredi zararları için periyodik olarak teste tabi tutulur ve bu sayede söz konusu alacağa yönelik beklenen kredi zararları varsa bunlar için bir karşılık ayrılır. Tekâfül işletmecisi, 101'inci paragraf hükümleri doğrultusunda bu tür açıkları (veya likidite açıklarını) telafi etmek için özellikle KSF'deki açığı ve KSF'nin gelecek dönemlerdeki olası fazlaya ilişkin tahminlerini (en az beş yıllık) dikkate alır.

Karz-ı Hasen'den feragat

116. Tekâfül işletmecisinin Karz-ı Hasen'den feragat etmesi durumunda, söz konusu alacak finansal tablo dışı bırakılır ve buna karşılık gelen bir gider tekâfül işletmecisinin defterlerine kaydedilir.

Hibe

117. Nadir olarak, katılım finans esas ve standartları ve ilgili yasal ve düzenleyici hükümler doğrultusunda, tekâfül işletmecisi KSF'ye nakit veya başka bir varlığı hibe (hediye) olarak verebilir.

Tekâfül işletmecisinin defterlerinde

118. Tekâfül işletmecisi, aşağıdakilerden daha erken olana göre hibeyi defterlerinde gider olarak

⁸ KFMS 30 "Değer Düşüklüğü, Kredi Zararları ve Ekonomik Açıdan Dezavantajlı Taahhütler"

finansal tablolara alır:

- a. KSF'ye nakit ödeme yapılması veya diğer varlıkların transferi ve
 - b. Ödemenin veya transferin yapılacağına dair vazgeçilemeyen bir taahhütte bulunulması
119. Nakit dışında bir varlığın hibe olarak verilmesi durumunda, bu varlık gerçeğe uygun değeriyle değerlendirilir ve defter değeriyle arasında herhangi bir fark varsa derhal tekâfül işletmecisinin gelir tablosuna gelir veya gider olarak yansıtılır.

KSF'nin defterlerinde

120. KSF, tekâfül işletmecisinden alınan her türlü hibeyi 118'inci paragrafta belirtilen tarihlerde gelir olarak finansal tablolara alır.
121. Nakit dışında bir varlığın hibe olarak verilmesi durumunda, bu varlık gerçeğe uygun değeri üzerinden KSF'nin defterlerinde finansal tablolara alınır.

KSF'den elde edilen vekâlet ücretinin tekâfül işletmecisinin defterlerinde muhasebeleştirilmesi

122. Tekâfül işletmecisi, farklı şekillerde ve çeşitli sözleşmeler kapsamında vekâlet (yönetim) ücreti geliri elde eder. Bu ücret sabit ya da değişken nitelikte olabilir.
123. Tekâfül işletmecisi tarafından KSF'ye uygulanan vekâlet ücreti, genel olarak sınıflandırılacak çeşitli hizmetler/maliyetlere (yatırım yönetimi işlevi hariç) ilişkin hizmet yükümlülüklerine karşılık uygulanır ve ilgili gelir ilgili hizmetlerle orantılı olarak aşağıdaki şekilde yazılır:
- a. Tekâfül ürünleri için pazarlama hizmetleri, ilk idari hizmetler (tekâfül sözleşmesinin düzenlenmesinden önce ve düzenlenmesi sırasında) ve komisyonlar, teşvikler vb. dâhil olmak üzere tekâfül edinme hizmet bedelleri dâhil – başlangıçta veya hâlihazırda gerçekleşmiş hizmetler – bu durumda, ilgili vekâlet ücreti oranı hemen finansal tablolara alınır,
 - b. Muhasebe ve defter tutma hizmetleri, faydaların tespiti ve ödeme ile ilgili idari hizmetler ve retekâfül edinimi ve faydaların yönetimi ile ilgili idari hizmetler vb. tekâfül hak dönemi boyunca verilen destek hizmetleri dâhil – zaman içinde teslim edilen hizmetler – bu durumda, ilgili vekâlet ücreti oranı bu süre içinde sistematik bir şekilde finansal tablolara alınır ve
 - c. İptal edilen veya durdurulan tekâfül sözleşmeleri karşılığında olası vekâlet ücreti iadesi (tekâfül kuruluşu ile KSF arasındaki vekâlet sözleşmesinde öngörüldüğü takdirde) – bu durumda, tahmini etki vekâlet ücreti iadesi karşılığı olarak kaydedilir ve toplam vekâlet ücretinden mahsup olarak gösterilir.

124. Tekâfûl kuruluğu, 123'üncü paragrafta belirtilen yaklaşım doğrultusunda vekâlet ücretinin farklı bileşenlerini ayırmak için ilgili KFMS'lere uygun olarak tekâfûl işletmecisine yönelik muhasebe politikalarını benimser ve bunların tespit edilmesi ve değerlendirilmesi için uygun bir metodoloji uygular.

Tekâfûl işletmecisinin defterlerinde tekâfûl edinimi hizmet maliyeti

125. Tekâfûl sözleşmesinin finansal tablolara alınmasından önce alınmış (veya alacak) ve ödenmiş (veya ödenecek) olan tekâfûl sözleşmesine ilişkin dağıtım ücretleri (Bkz: 130 ila 132'nci paragraflar) dâhil olmak üzere, tekâfûl edinimi hizmet maliyetleri (veya kazançları) aşağıdakilerden biri olarak kaydedilir:
- a. Aşağıdaki koşulların yerine getirilmesi kaydıyla, tekâfûl işletmecisinin defterlerinde yer alan ve karşılık gelen ekonomik fayda akışıyla orantılı bir süre boyunca itfa edilecek bir varlık veya yükümlülük:
 - i. Bu tür varlıkların, periyodik olarak değer düşüklüğü testine tabi tutulması ve
 - ii. İlgili tekâfûl sözleşmesinin iptal edilmesi durumunda yükümlülüğün ortadan kalkması ve varlığın derhal tamamen değer kaybına uğraması.
 - b. Tekâfûl kuruluşunun defterlerinde derhal gelir veya gider olarak kaydedilmesi.

Tekâfûl işletmecisinin yatırım yönetimi ücreti / KYF ve KSF'den elde edilen yatırım geliri payı

Mudârib payı

126. Tekâfûl işletmecisi, KSF ve KYF'den elde edilen yatırım kazançlarından doğan Mudârib payını, her raporlama döneminin sonunda, katılım finans esas ve standartlarına uygun olarak sözleşme hükümleri uyarınca her türlü risk yedeğine yönelik düzeltme yaptıktan sonra gelir olarak finansal tablolara alır.

Vekâlet ücreti: sabit, değişken ve performansa dayalı teşvik

127. Tekâfûl işletmecisi sabit vekâlet ücretini ve performansa dayalı teşvik niteliği taşımayan her türlü değişken vekâlet ücretini, bu gelir üzerinde hak tesis etmesi nedeniyle ve gelirin makul bir kesinlikle ölçülebilir olması durumunda, sözleşme hükümlerine uygun şekilde gelir olarak finansal tablolara alır.
128. Tekâfûl işletmecisi, performansa dayalı teşvik niteliği taşıyan vekâlet ücretinin değişken bileşenini her raporlama dönemi sonunda finansal tablolara alır. Ancak, bu tür bir teşvikin sözleşme ile daha sonraki bir aşamada belirlenmesi durumunda, teşvik belirlendiğinde finansal tablolara alınır.

Karşılıkların KSF ve KYF tarafından finansal tablolara alınması

129. KSF ve KYF, 126 ila 128'inci paragraflarda belirtilen kalemler için karşılık gelen maliyetleri, tekâfül işletmecisinin gelirini finansal tablolara almasıyla aynı anda kendi finansal tablolarına yansıtır.

Dağıtım ücretleri

130. Tekâfül işletmecisi, KYF'ye yapılan yatırımla ilgili olarak katılımcılardan tahsil edilen/tahsil edilebilen dağıtım ücretlerini (Vekâlet ücreti/yönetim komisyonu vb., her ne şekilde adlandırılıyorsa, dâhil) 125'inci paragraf hükümleri doğrultusunda net tekâfül edinme hizmet maliyetinin (veya kazancının) bir parçası olarak finansal tablolara alır.
131. Tekâfül işletmecisi, KYF'ye yapılan yatırımla ilgili olarak katılımcılara yazılan dağıtım ücretlerini (Vekâlet ücreti/yönetim komisyonu vb., her ne şekilde adlandırılıyorsa, dâhil) 125'inci paragraf hükümleri doğrultusunda net tekâfül edinimi hizmet maliyetinin (veya kazancının) bir parçası olarak finansal tablolara alır.
132. Dağıtım ücretleri tekâfül işletmecisi tarafından diğer vekâlet ücretlerinden ayrı olarak açıklanır.

KSF ve KYF ile ilgili vergilendirme

133. KSF ve/veya KYF gelir vergisinden muaf olmadığı sürece, tekâfül kuruluşu, KSF ve/veya KYF ile ilgili her türlü vergi kârının veya giderinin (ilgili ertelenmiş vergi etkisi dâhil) ilgili fona aktarılmasını sağlar.

Yürürlük tarihi

134. Bu standart, 1 Ocak 2025 veya sonrasında başlayan hesap dönemlerinde uygulanır.

Geçiş hükümleri

135. Tekâfül kuruluşu, bu standardın ilk kez uygulandığı tarihte aşağıdaki yaklaşımlardan birini izlemelidir:
- Tam geriye dönük yaklaşım – bu yaklaşımda geçişin etkileri, finansal tablolarda sunulan en erken dönemin başından itibaren dâhil edilir, ancak, bu tür bir geçişin etkisinin her bir kalem için ve asgari ve seyretilmiş hisse başına kâra ilişkin olarak açıklanması zorunlu değildir,
 - Değiştirilmiş geriye dönük yaklaşım – bu yaklaşımda geçişin etkileri, tekâfül kuruluşunun birikmiş kârlarına ve ilgili tekâfül fonlarında cari dönemin başındaki birikmiş fazlasına/açığına alınır veya
 - Gerçeğe uygun değer yaklaşımı – bu yaklaşımda geçiş tarihindeki (cari dönemin başı) kalan hak dönemine ilişkin karşılığın tekâfül artık marjı veya zarar bileşeni, tekâfül

sözleşmelerinin o tarihteki gerçeğe uygun değeri ile o tarihte ölçülen sözleşmenin ifasına ilişkin nakit akışlarının gerçeğe uygun değeri arasındaki fark olarak belirlenir ve karşılık gelen etkiler, ilgili tekâfûl fonundaki birikmiş fazla/açığın yanı sıra tekâfûl kuruluşunun birikmiş kârlarında düzeltilir.